

Beogradsko Novine

Br. 245.

BEOGRAD, četvrtak 6. septembra 1917.

Izaze: dnevno u jutro, nedjeljkom poslije podne.

Pojedini brojevi:

U Beogradu i u krajevima zapošljanim od c. i kr. Šta za cijeni od . . .	8 banala
U Hrvatsko-Slavoniji, Bosni-Hercegovini i Dalmaciji po cijeni od . . .	10 banala
Izvan ovog područja po cijeni od . . .	12 banala

Mjesečna pretplata:

U Beogradu i u krajevima zapošljanim od c. i kr. Šta za bolju i stupnju pošte . . .	2-50
U Beogradu sa dostavom u kuću . . .	2-50
U Hrvatsko-Slavoniji, Bosni-Hercegovini i Dalmaciji . . .	2-50
Ustalih u krajevima Austro-Ugarske monarhije . . .	3-50
U Instransku . . .	4-50

Oglas po cijeniku.

Uredništvo: BEOGRAD, Vuka Karadžića ul. broj 10. Telefon broj 83.
Uprava i primanje preplate Topličin venac broj 21. Telefon broj 25.
Primanje oglasa Kneza Mihajla ul. broj 38. Telefon br 245.

Godina III.

Ratni izveštaji.

Izveštaj austro-ugarskog glavnog stožera.

Kb. Beč, 5. septembra.

Istočno bojište:

U oblasti austro-ugarskih boračkih snaga nije bilo nikakvih važnih događaja.

Talijansko bojište:

19. dan jedanaeste bitke na Soči bio je ispunjen teškim krvavim bojevima. Kod Modena i su udarile naše iurišne čete i svom nastupanju na duboko manizani talijanski napadaj i zadrage. Četiri dalja napadaju su odbijena.

Od juče u jutru se Gora sv. Gabrijela nalazi u središtu najžeće borbe. Neprijatelj neprekidno i juriša protiv vrha gore, koji je nekoliko puta pao u njegove ruke, da ga poslije kratkog vremena naši slavni pješaci ponovo osvoje. Borba, koja se i na jednoj i drugoj strani vodi s najećom upornošću, traje do ovog časa s nesmanjenom jačinom.

Kod Gorice su Talijani preduzimali nekoliko uzaludnih napadaja.

Preduzeta popravka položaja naših četa kod Selca i Medeza i izazvala je na cijeloj visoravni Krasa žestoke sukobe. Blagodareći izdržljivosti naših i ratu oprobanih branilaca Krasa svi su preduzeli neprijateljski napadaj i slomljeni. U naše je ruke pao 100 talijanskih časnika i preko 4000 vojnika.

Cjelokupan broj od početka borbe privedenih zarobljenika iznosi 15.000 ljudi.

Talijanski letači su ponovo dva puta napadali Trsat.

Načelnik glavnog stožera.

Dogadjaji na moru.

Kb. Beč, 5. septembra.

Noć između 3. i 4. septembra veči broj neprijateljskih letjelica je bombardovao Pulj sa 100 bombi, čime su u gradu pričinjene privatne štete. Izvan grada zapaljen je plasti slame. Vojnički predmeti su pretrpili neznačnu štetu. Ljudskih žrtava nije bilo.

Englesko nepoštivanje neutralaca.

I opet je jednom Engleska na najbezobrazniji način povrijedila suverenu pravu jedne neutralne države. Dogodilo se to u pomorskoj borbi kod Jutlanda, u kojoj je nekoliko najmanjih njemačkih ratnih brodića — ribarskih čamaca, upotrebljavanih za traženje mina — napadnuto od velike engleske premoći. Prema „Berlinske Tidende“ brojila je britanska eskadra 14 ili 15 jedinica, među njima tri prvorazredna

žestoke borbe za Goru sv. Gabrijela. — Na Krasu zarobljeno 100 časnika i 4000 talijanskih vojnika. — Ukupni broj talijanskih zarobljenika u 11. bitci na Soči prekoračuje 15.000. — Ušće Dvine zauzeto.

linijska broda. I ta ogromna sila, razumije se, mogla je da se odvazi na „junački“ napad protiv četiri njemačke orahove ljuške. Niemački su brodici prirodno potisnuti na dansku obalu, gdje su se, zapaljeni od engleskih granata, nasukali. Time su oni za moćnog napadača bili onesposobljeni za svaku dalju akciju. No Englez, oduševljen po svoj prilici zbog te svoje „velike pobede“, i dalje su gadjali na njih iz svojih teških topova, ne obzirući se kraj toga na to, da njihove granate padaju na dansku obalu i da od njih stanovnici jedne neutralne države moraju da bježe sa svoga rodjenoga tla. Tom je engleskom povrijedem neutralnosti teško ranjeno više Dansaca, a jedna je kuća u Bjerregardu engleskom granatom teško oštećena.

Ovo bi bio u kratko opis najnovijeg engleskog presizanja u tudi prava. Sta će na to da kažu Dansci, to se još ne zna. No sada o tom predleži jedna jedina novinska vijest od strane lista „Berlinske Tidende“, koji konstatiра, da su Englezzi time počinili „povrijediti neutralnosti najžalosnije vrste“ i da će „kako se to samo sobom razumije daska vlada protiv toga protestirati“. Englezzi će za cijelo i na ovaj protest odgovoriti sa poručnjivim smješkom i taj novi akt prilozili i bez dalje glavobolje onim ostalim mnogobrojnim aktima te vrste. Nije davno tome, što se u holandskim survenim vodama desio slični slučaj. Izvjestan broj njemačkih trgovачkih parnih brodova, koji se ondje nalazio već od početka rata, držao je da je nadešao onaj čas kada može da se povrati u domovinu i ondje stavi u službu svoga naroda. Ti brodovi nijesu još dospjeli ni na debelo more, — nalazili su se dakle bezuslovno još u holandskim suverenim vodama, — kad su vec bili napadnuti od engleske flote. Većina ovih njemačkih trgovачkih brodova je potopljena, nekoliko ih se nasukalo, a samo dva mogla da se povrate natrag u holandska pristaništa. Ovaj svoi uspjeh imaju Englezzi da zahvale, kako se vidi, jedino drskoj svojoj povrijediti tudižnjih prava. Haška vlada smješta je protiv te povrijede najodlučnije protestovala, ali je time i sa svoje strane samo umnožala onaj skup neriješenog aktovnog materijala u engleskom ministarstvu spoljnih poslova, koje sve do sada nije smatralo vrijednim da na ovaj protest odgovori.

Protiv nepoštivanja neutralaca sa strane Engleske ne pomažu nikakve note, nikakvi protesti pa bill oni neznam kako lijepo sastavljeni. K deset zapovijedima engleske pomorske guvernske politike pripada na ime takodje

i posvećivanje nepoštivanje bilo kakvih ugovora, čim to neće engleskim počelepućim u račun. O tom nam covoljno govoru istorija. Zar se na pr. Engleska obazirala na ugovore, kad joj je ojačanje danske pomorske trgovine svršetkom osmanlijskog vijeka postalo nengodno? Engleska nije tada tražila nikakvog povoda, nego je najdrskijim načinom bezrazložno napala Dansku i 2. aprila bombardovala Kopenhagen. Kad se pak šest godina docnije Danska ustručavala da dragovoljno izruči Engleskoj svoju flotu, onda je engleski admiral Nelson s velikom eskadrom ponovo osvanuo pred Kopenhagom, bombardovao taj grad nemilosrdno kroz puna tri dana i Dancima silom oteo njihovu flotu. Čak i one ugovore, koje je Engleska supotpisala, kao što je na primjer londonska deklaracija, ne respektira Engleska, čim joj oni smetaju u njezinoj anarhističkoj slobodi kretanja.

Zato je sve, šta razni pamćenjaci vidi kao Laminaschi, Delbrück, Gothein, Scheidemann i Erzberger pričaju o nekom sporazumnoj miru sa Engleskom u svrhu osiguranja slobode mora na temelju međunarodnih garantiranih ugovora, prosta glupost. Englezzi će biti primorani da pošljavaju sudjela prava samo jednom jedinom članjenicom, — silom! Sve ostalo Englez prezire. O tom nas je jasno počuća njegova prošlost. Englez je po naravi pretjeran, silovit; za njega samo Engleska znači svijet, sve ostalo ona lovači i smatra da mu nije ravno. I tu njegovu narav ne može niko milom da promijeni. Svako, ko bi to pokušao, sličio bi liječniku, koji se uzaludno pati, da izliječi jednog pacijenta, komu je već unaprijed postavio krvnu dijagonzu.

Neutralci su si tečajem posljednjih tri godina dale edopasti toliki niz nadopljih i nekažnjivih povrijeda svoje neutralnosti od strane Engleske, da bi te povrijedile same po sebi mogle predstavljati čitavo poglavje svjetskoga rata. Praktički nijesu na žalost neutralci iz tog do sad ništa naučili, — oni naime još uvijek ne znaju da — umjesto što u London šalju papirnato ne, — svoju kožu u istini i odbrane. Engleske bi povrijedile neutralnosti već davno prestale, da su neutralne evropske države u mjesto onih glupih predstavki, složno i energično Engleskoj pokazale zube. Sjeverne evropske države, Holandija i Španija predstavljaju zajednički vojnički i privredno-politički takovu silu, da bi pred njom, kad bi se osovile na noge i za svoju odbranu bile spremne u slučaju potrebe ustati i oružano rukom, Engleska sigurno ustuknula. Ali papirnati pro-

testi, iza kojih ne stoji ništa drugo do li jedan naklonjeni diplomata, — razumije se, ti ne mogu ništa da pomogni. O tom će se, pouzdano se nadamo, jednoga dana uvjeriti i sami neutralci i konačno svoja prava drugim, uspiješnijim načinom očuvati od državnih gusa.

Car i kralj Karlo na istočnom frontu.

Kb. Beč, 5. septembra.

Njegovo Veličanstvo otputovalo je prekuve uveče na istočni front u oblast vojne grupe nadvojvode Josipa.

Predistorija svjetskoga rata.

Njemački državni kancelar o otkrićima u Suhomlinovom procesu.

Kb. Berlin, 5. septembra.

Državni kancelar je primio direktora Wolffovog ureda, dr. Manflera, koji ga je pitao, šta misli o otkrićima u patnici protiv Suhomlinova. Na to pitanje je državni kancelar u glavnomici odgovorio: Od velikog su znajući iskazi bivšeg ministra vojnog i načelnika glavnog stožera. Oni su u stanju da zbršu neprijateljske klevete o krivici Njemačke za ovaj rat. Oni će primorati evropski javnost, da donese pravu ocjenu o Njemačkoj. Vrlo je zgodno, što su ta otkrića pala baš u vrijeme, kad smo saznali za američki odgovor na papirnu notu Wilsonova nota označavajući njemačku vladu kao neodgovornu vladu, koja se potajno spremala da zavlači svijetom, pa je izabrala zgodno vrijeme da udje u rat, u komu nije vodila obzira ni o granicama zakona ni o istinitosti, pa je i krvlju nevinih žena i djece i nemoće sirofije poplavila cijelom svijetom. Svakako američki vladu, kad je ovu klevetučku optužbu spremila, nije bio poznat tok partice protiv Suhomlinova, inače bi ona morala sa svim drukčje suditi. — Ko je izabran vrijeme za rat, sad je sa svim jasno. To nije učinila Njemačka, nego vojnička stranka koja se oko cara nalažila, a bila je u službi Engleske i Francuske. Kao što je opšte poznato, njemački su cari događaju iznenadili. Do posljednjeg trenutka je on nastojavao, da se mir očuva. Težina otkrića leži u tome, što je i sam ruski car, nastojavanjem njemačkog cara, bio došao do uvjerenja, da Njemačka nije htjela rat, te je s toga i naredio bio da se mobilizacija opozvne. Ali nekoliko zločinaca, koji su cara lagali, nisu tu zapovjed izvršili. Dalje, Sazonov nije izvršio zapovješć carevu, da uveri njemačkog poslanika o cijevi mirožljubivosti. Ko se nalazio iz tih ljudi, koji su samovoljno i na svoju ruku

čočisti opanke i osuši i isre obojke, u opšte da se o njima stara bolje, mnogo bolje nego posilni za svoga časnika. Tako je ona kuća stupila u kuću nova mlada, da je odmijen i u dvorbi svekva. Ona u to doba posla mati jednog muškara, ali u skoro zatim i udovica, jer joj muž pogibije u ratu.

Kako je bila mlada, lijepa, zdrava, vrijedna, pametna i poštena, mogla je lako doći do drugog muža, ali taj muž ne bi bio otac njemom sinu, već očuh. U kući drugog muža ona bi po zadružnim pravilima postala ravnopravni član, ali njen sin, sve i da ga prime u novu zadružu za člana, važio bi uvjek kao „uljez“. A da ga ostavi u zadruzi, gdje je rođen, a ona sam bez djeleta da ode drugom mužu, to nije mogla. Nije dakle dugo premišljala i ostala sa sinom ondje, gdje su se zatekli, i gdje su imali neosporno pravo kao i svi ostali članovi te zadruze.

Lijepa je bila ustanova ta zadružna. Čovjek se osjećao sigurnim u mnogom pogledu. Nije zebao što će s njim biti, ako iznemogne, a što s njegovom ženom i djecom ako umre, jer tu je bila zadružna, u kojoj je svaki pojedinac radio za sve i svi za jednoga, u kojoj je pravilna podjela rada prema snazi i znanju svakog pojedinca. I mala dječka kao i nemoćni starci i starice privredjivali su: dječka čuvajući sitnu stoku i živinu, starci kao pečlari i čuvari voćnjaka, vinograda, bostana i t. d., starice kao odgajivačice živine i paziće sitne djece i kuće. U takvoj zadruzi svaki radio koliko je mogao, a dobiti

kao one s mnogom djeecom, to joj je preostajalo i više vremena da za drugoga radi i da se za to naplaća. Tako je zbirala paru po paru i čuvala za prilike, kad bude ustreljano. A bila je čuvana do krajnosti. Sjećam se, kako je kao gazdarica učila svoje mladje: „Kad hoćeš da zapriš ionac, a ti uzri maticu na vrh kašike, pa i od toga vrati nešto natrag u čabar, ma da je ovaj još skoro pun; jer je duga godina i ima više dana nego kobasicu. Kad dobiješ krajcaru, ti je sveži u devet čvorova, a kad hoćeš da je izdaš, a ti se kad dresenja svakog čvoru pišta, da li je baš načno da je izdaš.“ Kad ovake stvari nešto dobro učinila, gomila.

Stigao joj je sin i za školu, a ona se nije zadovoljila, da on uči samo ono što i ostala dječja, već je učitelju obaščala i činila poklonje. Te ga je ovaj izuzeo „glasove“, crkvene pjesme u svima varijacijama; a kad je srušio zid u „preparandiju“, iz koje je po tadašnjem uredjenju poslije godine dana izlazio kao ispitani učitelj.

Sine Marko, rečiće mu mati jednog dana, ti dosta prodje svijeta, pa zar ti oko ne zastade ni na jednoj dječaci, da ti je mati isprosi i da se odmor?!

Slatka Dado, ako hoćeš, ti mi isprosi Macu Kicanovu. Maca je godinama bila njegova drugarica u djetinjstvu i u najbližem susjedstvu, a iz dobre porodice, kakve su tada većinom i bile. Još kao dječka su se zavoljeli. Mačka je nešto i nazi-

dume držao optimističan govor, kojim je uveravao, da su preduzeti sve mјere, da će ruska vojska biti bogato snabdjevena.

Svjedok Gučkov, predsjednik treće dume, dao je dugu izjavu, koju su svi prisutni neobičnom pažnjom slušali. Gučkov je rekao: Godine 1908. članovi dume su bili potpuno svjesni o tome, da se Rusija nalazi u oči vrlo značajnih događaja, jer su izveštaji srušili vojni punomoćnika saglasno javljali o ratnim pripremama Njemačke i Austro-Ugarske. Članovi dume bili su svjesni i okolnosti, da će Rusija biti iznenadjena, ako Suhomlinov i dalje ostane na svom mjestu. Gučkov je izjavio, da su se svi napori, da se snabdjevanje vojske organizuje, slomili otpor Suhomlinova, tog za Rusiju kognog čovjeka. Gučkov je dalje razložio, na koji je način špijun Mjasojević, kog je Suhomlinov javno potpomagao, mogao doći do obavještenja, pa je zatim završio svoju izjavu ovim riječima: „Rusija je ušla u veliki rat potpuno nespremljena; krivica za to pada potpuno i sva na Suhomlinova, koji je za sve ruske poraze jedini odgovoran.“

Kb. Petrograd, 5. septembra.
Petrogradska telegrafska agencija javlja: U Suhomlinovog parnici preslušan je Manikovski, predsjednik državnih vojnih podsekretar, koji je u početku rata bio zapovjednik Kronstada. On je iskazao, da je oskudica u munitiji bila tako velika, da je po zapovijesti generalisinsusa moralna munitija da se uzima iz tvrdjavičnih zaliha, a time da je oslabljena borbenaa moć tih tvrdjava. Grijeska Suhomlinova bila je ta, što nije pojmio ni zamašaj ni davno već dokazani karakter rata. Mnogobrojni drugi svjedoci saopštavaju pojedinosti o načinu života u kući Suhomlinovoj, iz čega se vidi, da je njegov domazlik prožirao znatne svote.

Poslje zauzeća Rige.

Kako je oslovena Riga?

(Naročiti brzozav „Beogradskih Novina“)

Budimpešta, 5. septembra.
Ratni dopisnik „Az E'st“-a javlja iz Rige: 1. septembra rano otvoreo je njemački napad izbacivanjem gasnih bombi, a u 6 sati počeše su da rade njemačke baterije. Neprijateljski položaji na desnoj obali Dvine padnuli jedan za drugim. Dok su eskadre vršile svoj izvidnički posao i bacale bombe preko Dvine, ukrcale su se iz neprobojne pregradne vatre njemačke pješačke čete na pontone i prešle su na drugu obalu u 9 sati i 10 minuta. Poslije daljih 10 minuta pregazile su prve njemačke sarnje ruske položaje. U toku dana prošrena je i izgrađena mošna brana u svima pravcima, te su te preše odredjene krajne linije. — Drugi jedan dopisnik istog lista brzozavljav: Operacije za zauzimanje Rige izvršene su vanrednom hitinom. Stanovništvo je raspoloženo dočekalo njemačke čete. Rusi su predhodeće noći napustili grad, pošto su najprije izvršili bezbroj pljačaka. Fabrike, magacini i željezničke stanice su zapaljene. Kad se jedna njemačka divizija smjestila u mitavsko predgrađe, nastale su nekolike eksplozije. Više mostova na Dvini odletilo je u vazduh.

Odlkovanje generala Ludendorffa.

Kb. Berlin, 5. septembra.

Wolffov ured javlja, da je car Vilim povodom zauzeća Rige podario ge-

rala; a kad je čula sinovljev odgovor, brzo je učinila sve što treba i u skoro joj se srušili oči i dobi učiteljsko mjesto, na s materom i ženom istupi iz zadruge, a ova ih zato odsteti malom svotom i još nekim sitnicama, tek da iz nje ne izidju praznji ruku.

Nije potrajala ni puna godina, a Cvijeta postade baba: rodilo joj se prvo unuče. Poslije ovoga dolazila su druga unučad sve u razmaku od godine do godine i po dana. Za ne punih dvanaest godina bilo ih je petoro, ne računajući dvoje, koja su umrila i jedno koje se imalo roditi. Svima je ona pupak odrezala, sve ih je ona pokraj snahe kupala i njegovala. Srce joj bila je puno i prepuno zadovoljstva, jer su srazmerno i materijalno bolje stajali, nego mnogi drugi njima ravnii. A i kako ne bi napredovali, kad je baba Cvijeta utrostručila svoje ustalaštvo, a sin i snaha se ugledala na nju!

Ali, što je mnogo, mnogo. Petoro izraslo djece, a učiteljski prihod mal! Još da su ono dvoje umrlih u životu, pa zlo! A šta ćemo s onim što je na putu, pa s onim, koji mogu poslije nje da doći? E, to je već bila takva briga, da se od nje nije moglo čekati ni treputi. Ta ili je briga morla iz dana u dan i najzad ili je nagnala, da — izvrše grijeh, na koji ih je već izdavna navorala žena, što se bavi tim zatanom.

Mnogo su se kajali odmah po učenjem grijehu, ali učinjeno nije se dale više popraviti, iako su se odmah sveštenici isповjedili i kroz tri godine izdržali strogo sve postove, pa i učinjenoj strastnoj crni post pri suvom ljebu i vodi. Dugo još poslije toga sin je u dugim zimskim noćima čitao matice i ženi Iz Starog Zavjeta naročito ona mjesto, koja svjedoče, da i ugledni pravci „izabranoga naroda“ nisu bili

general Ludendorf veliki krst orlovo reda sa žirovnom granicom i mačevima.

Utišak u Švedskoj.

Kb. Stockholm, 5. septembra.

Zauzeće Rige izazvalo je ovde silan utisak. Vodeći listovi pišu o tom uvodne članke, naglašujući važnost toga događaja.

Papinski prijedlog za mir.

Wilson gotov za dalje pregovore s papom.

(Naročiti brzozav „Beogradskih Novina“)

München, 5. septembra.

Iz Londona javljuj: Kako newyorki list „Sun“ saznao, Wilson je svome odgovoru priložio svojeručno pismo papi, u kome izjavljuje svoju govorost, da prihvati i dalje papine predloge.

Neutralni glasovi o Wilsonovom odgovoru.

(Naročiti brzozav „Beogradskih Novina“)

Stockholm, 5. septembra.

Govoreći o Wilsonovom odgovoru papi stampa prije svega ističe prvi tendenciozni izvod Reuterovog ureda, koji se jako razlikuje od doslovne sažrane note. Većina listova kritikuje onaj dio Wilsonove note, koji je neposredno uperen protiv cara Vilima. Stockholmski „Tidningen“ misli, da Wilsonovo opisivanje početka rata nije tačno. Nije moguće kriticu pripišati samo jednoj strani. List sumnja, da je car Vilim lično želio rat. Moglo bi mi se zamjeriti, što nije bio dovoljno jak, da iz svoje okoline ukloni snaže, koji su psihološki imenat smatrali za pogodan, da ga iskoriste za imperialističke svrhe.

Liberalni organ „Dagens Nyheter“ nalazi u Wilsonovoj noti početak novih mogućnosti za pregovore o miru.

„Aftonbladet“ misli, da je zahtjev Wilsonov, da njemački narod zbací svoga cara, bezazlen. Šta bi on odgovorio kad bi, na primjer, srednje vlasti postavile kao uslov za početak pregovora o miru zbacivanje američke zakonite vlade, ili da se pretvodno oslobođi Finska, Irska i Egipt. To bi, možda, bio najpravilniji odgovor na Wilsonovu notu.

Sastav francuskog odgovora.

(Naročiti brzozav „Beogradskih Novina“)

Zeneva, 5. septembra.

Po zahtjevu francuske vlade vrhovno zapovjedništvo francuske vojske učestvuje u završnim savjetovanjima o sastavu note, kojom će Francuska odgovoriti na papinu mirovnu notu.

Engleska, Francuska i Italija ne će odgovoriti na papinskiju notu.

(Naročiti brzozav „Beogradskih Novina“)

Zeneva, 5. septembra.

Po zahtjevu francuske vlade vrhovno zapovjedništvo francuske vojske učestvuje u završnim savjetovanjima o sastavu note, kojom će Francuska odgovoriti na papinu mirovnu notu.

Engleska, Francuska i Italija ne će odgovoriti na papinskiju notu.

(Naročiti brzozav „Beogradskih Novina“)

Zeneva, 5. septembra.

Kako „Temps“ javlja, ne će engleska, francuska i talijanska vlada da odgovore na papinskiju notu. Engleska vlada će se ograničiti na potvrdu o prijemu note.

Nova potapljanja.

Kb. Berlin, 5. septembra.

Wolffov ured javlja, da je uspješnim radom podmornica u Sredozemnom moru i opet potopljeno 64.000 tona neprijateljske brodarske zapreme.

Li sveci, pa i oni, koji se posvetili, da sa bili po kadišto veliki grijesnici. To ih je malo umirilo. A da bi sa svim oprali grijeh, odjevali su svake godine po jedno siroče od glave do peća, ma da su im u štednje sopstvena dječa preko ljeta išla bosa i u košuljici. Djeliši su mirostinja na sve strane, a o velikim blagdanima snabdjevali su jeleni i pićem po jednu sirotu porodicu. Ti izdatci, kojima su misili, da pokazuju grijeh više su ih stali, nego što bi ih stalo izdržavanje onog već razvijenog muškarca, kome ne dadoše da živ ugleda svijetu. Pa i to nije mnogo pogomoglo. Morala je nastati velika nesreća, da ublaži grijeh savjesnici, i ta je nesreća brzo došla.

Jednog dana razbolj se sin od neizlečime bolesti i posle dužeg bolesti umre, a baba Cvijeta, koju su svi u selu iz poštovanja zvali „mamom“, ostade sa snahom, da vodi kuću i da se staraj za petoro nećaći. Od tuge za jedincem u malo što ne presvisnu, ali kad pogleda na ono petoro srođadi, koja bijahu krv od krvi njezine, ona stegnju srce i postade pod starost čovjek. Iseli se sa snahom i djecom iz učiteljske zgrade u svoju kućicu, koju je već bijahu stekli, te njih dvije žene prioruše na poljski rad a na sopstvenoj zemlji, koju takodje bijahu postepeno nabavili. Seljaci im dugo i svojski pomagali, i nije dugo potrajalo, a baba Cvijeta poče da upravlja finančem bolje nego po gdje koji čovjek. Starala se da svega ima u kući, a naročito raznog smoka za dječa; a ova su zato moralia da rade često i potiče poslove izvan školskog vremena. Tako je najstarije unuka, koji tek bijaše svršio drugi razred gimnazije, natjerala, da u kupljeni krst od pješčanog kamena ureže posvetu svome ocu, a kad ovaj to nije umio, ona ga je odvela u grad

majstoru poznaniku i ovaj ga je iz ljučavi naučio kako da se služi dletom pri dubljenju slova. Posvetu se završava primjedbom, da taj spomenik podiže pokojniku uvjetljenu mati Cvijeta. Unucima je ostavila u amanet, da je sahrane u isti grob, u kom joj je sahranjeno sin, a spomenik je već sama sebi podigla time, što je na sinovljevom nadgrobnom spomeniku dala urezati svoje ime: Cvijeta.

Kad je podigla sinu spomenik, ona

kao da se preobradi. Poča da upravlja imanjem kao malo koji, pa poče i djeci

ma bolje da školuju, a da bi je to

čak i stalo, posluša savjet jednog prijatelja, pa otvorila malo dučančiću, u kome je zaštitno stajalo

čak i stalo, posluša savjet jednog prijatelja, pa otvorila malo dučančiću, u kome je zaštitno stajalo

čak i stalo, posluša savjet jednog prijatelja, pa otvorila malo dučančiću, u kome je zaštitno stajalo

čak i stalo, posluša savjet jednog prijatelja, pa otvorila malo dučančiću, u kome je zaštitno stajalo

čak i stalo, posluša savjet jednog prijatelja, pa otvorila malo dučančiću, u kome je zaštitno stajalo

čak i stalo, posluša savjet jednog prijatelja, pa otvorila malo dučančiću, u kome je zaštitno stajalo

čak i stalo, posluša savjet jednog prijatelja, pa otvorila malo dučančiću, u kome je zaštitno stajalo

čak i stalo, posluša savjet jednog prijatelja, pa otvorila malo dučančiću, u kome je zaštitno stajalo

čak i stalo, posluša savjet jednog prijatelja, pa otvorila malo dučančiću, u kome je zaštitno stajalo

čak i stalo, posluša savjet jednog prijatelja, pa otvorila malo dučančiću, u kome je zaštitno stajalo

čak i stalo, posluša savjet jednog prijatelja, pa otvorila malo dučančiću, u kome je zaštitno stajalo

čak i stalo, posluša savjet jednog prijatelja, pa otvorila malo dučančiću, u kome je zaštitno stajalo

čak i stalo, posluša savjet jednog prijatelja, pa otvorila malo dučančiću, u kome je zaštitno stajalo

čak i stalo, posluša savjet jednog prijatelja, pa otvorila malo dučančiću, u kome je zaštitno stajalo

čak i stalo, posluša savjet jednog prijatelja, pa otvorila malo dučančiću, u kome je zaštitno stajalo

čak i stalo, posluša savjet jednog prijatelja, pa otvorila malo dučančiću, u kome je zaštitno stajalo

čak i stalo, posluša savjet jednog prijatelja, pa otvorila malo dučančiću, u kome je zaštitno stajalo

čak i stalo, posluša savjet jednog prijatelja, pa otvorila malo dučančiću, u kome je zaštitno stajalo

čak i stalo, posluša savjet jednog prijatelja, pa otvorila malo dučančiću, u kome je zaštitno stajalo

čak i stalo, posluša savjet jednog prijatelja, pa otvorila malo dučančiću, u kome je zaštitno stajalo

čak i stalo, posluša savjet jednog prijatelja, pa otvorila malo dučančiću, u kome je zaštitno stajalo

čak i stalo, posluša savjet jednog prijatelja, pa otvorila malo dučančiću, u kome je zaštitno stajalo

čak i stalo, posluša savjet jednog prijatelja, pa otvorila malo dučančiću, u kome je zaštitno stajalo

čak i stalo, posluša savjet jednog prijatelja, pa otvorila malo dučančiću, u kome je zaštitno stajalo

čak i stalo, posluša savjet jednog prijatelja, pa otvorila malo dučančiću, u kome je zaštitno stajalo

čak i stalo, posluša savjet jednog prijatelja, pa otvorila malo dučančiću, u kome je zaštitno stajalo

čak i stalo, posluša savjet jednog prijatelja, pa otvorila malo dučančiću, u kome je zaštitno stajalo

čak i stalo, posluša savjet jednog prijatelja, pa otvorila malo dučančiću, u kome je zaštitno stajalo

čak i stalo, posluša savjet jednog prijatelja, pa otvorila malo duč

Ná današnji dan, 6. septembra 1634. god., a u toku tridesetogodišnjeg rata, pobijedio je carski general Gallas udružene Švedjane i protestance pod komandom vojvode Bernharda Sachsen-Weimarskog u dvodnevnoj bitci kod Nördlingen-a, koja je bila započela još u oči toga dana — 6. sept. 1633. god. umro je znameniti francuski državnik i dugogodišnji ministar finansija kralja Louisa XIV, Jean Baptiste Colbert. — 6. septembra 1688. god. znamenit je dan u burnoj beogradskoj istoriji. Toga dana, a poslije ravnog 167 godina neprekidnog turskog gospodarstva, skinut je prvi put polumjeseč s bedema tvrđave grada. Poslije neuspjeli opsade Beča 1683. god. stalo se kao od jednom rušiti tursko gospodarstvo u Ugarskoj. Već 1686. god. oslobođen je Budim, a 12. avgusta 1686. god. natio je čuveni vojskovođa knez Maksimilijan Emanuel u bavarski na istom Mohaču (Muhaču), gdje su Osmanlije 160 godina prije toga bili skrvali magjarsku državu, Turcima težak poraz, koji ih je stao i najveći dijel Ugarske. Krajam juha 1688. god. stajao je knez Maks Emanuel sa 53.000 ljudi svojih Bavarcaca i carskih trupa pred Beogradom. Potpomognute od srpskoga življa, koji je svuda oduševljeno dočekivao prvu hrišćansku vojsku, koja se pojavila u ovim krajevima poslije propasti stare srpske države, izvršile carske trupe prelaz preko Save kod Ade Ciganlije. Turci dadoće samo slaboga otpora. Na glas o prelazu poče opšte biježanje Turaka iz Beograda u Smederevo i dalje niz Dunav. Pobjegoše i mnoga lica, koja zauzimaju visoka u vjernost. Pri bijestu Turci zapalile sva beogradska predgrađa, naselene Srbima. Za branioča Beograda ostaje Oki Aldur Ahmed sa nekim 10.000 ljudi. Na poziv Maksu Emanuela, da se preda, Oki Aldur Ahmed je učito ali odlučno odgovorio, da će braniti povjerenu mu tvrđavu do posljednje kapi krvlji. 8. avgusta 1688. god. bio je Beograd potpuno opkoljen i otočao je opsada. Cjelokupnim operacijama rukovodio je lično Maks Emanuel, a tehničkim opsadnim radovima feldajmajstor (artiljerijski general) Sareny. U vojsci bavarskog kneza nalazio se i princ Evgenije Savojski koji je 28 godina docnije (16. avg. 1716. god.) i sam ponovo zauzeo Beograd. Teške opsadne baterije otvorile toliku vatru na tvrđavu, da je već poslije nekoliko dana bilo znalo štete na zidinama i bedemima gradskim. Turci su se hrabro branili. Višli su velike ispadne i pokušavali su pomoći mina razoriti položaje napadajuće, no nisu imali uspjeha. Pošto je podignut pontonski most preko Dunava, počeće opsadjavati napadati tvrđavu i sa dunavske strane. Oko 1. septembra nadjoše u stanu Maka Emanuelu, da je tvrđava što no veže zraka za juriš. Opšti napad biće određen za 6. september 1688. u 5 sati u jutro, s time da se napadne jednovremeno na pettačaka, i to na dva prôdra, koje je opsadna artiljerija bila prokrila kroz gradske zidine kao i na tri najglavnije gradske kapije. Uslijed izvjesnih nečekivanih smjeljih, juriš je otočao tek u 10 sati prije podne. Uz urnebesne uvjike „Bog je s nama!“ i „Emanuil!“ jurnuše napadači na razorenne bedeme. Turci dadoće očajnog otpora i otvorile smrtonosnu vatru na napadače, koji pretrpiše ozbiljne gubitake. Odjeljenja, koja se već bijahu dočepala jednog od dva pomenutih prôdora, stadoće opt odstupati, kađa se u njihovoj sredini pojavi sam glavnokomandujući Maks Emanuel, sokolći ih na dalju borbu. Poslije užasne borbe zauzele su olti odbrambene linije, a zatim najzad i gornji grad. Nastade užasno kljanje, jer u prvi mah Turci i ne pomišlju na predaju. Tek kada je potpuno prijetoran u tjesnac, slade ostatak posade, oko 1000 ljudi (9000 poginulo je za vrijeme opsade i juriša) molići za milost, koja im je i ukazana. Maks Emanuel pokloni život i hrabrom komandanu Oki Aldur Ahmedu. Neponovo po zauzeću primio je knez Maks Emanuel veliko izaslanstvo srpskog gradjanstva, kojemu je predao i stanovanje napušteni turski dio grada u naknadu za spajanje srpske predgradje. U toku borbe bio je lako ranjen i sam Maks Emanuel, a poginulo je nekoliko carskih generala i oko 2400 ljudi bavarskih i carskih vojnika. Kralj Ludwig I. bavarski podigao je u Münchenu spomenik svome pretku Maksu Emanuelu. — 6. septembra 1813. god. bila se kod Denevra kryava bitka između Prusa s jedne i udruženih Francuzova, Saksonaca i Würtembergaca s druge strane. — 6. septembra 1907. umro je slavni francuski pjesnik, član francuske akademije Sully Prudhomme.

Vaznesenska crkva — za beogradsku sirotinu.

Vaznesenska Crkva poslala je sirotinskom odjelenju opštine grada Beograda svetu od 33.600 kruna, koju je

Kroz Albaniju do Krfa.

PATNJE SRPSKIH (ZBEGLICA)
ZIMI GODINE 1915.
(Iz knjige Ljubiše Valića „Doživljaji narednika Miladina“.)

(Nastavak).

Veče se spuštao kad stiglo pred prve kuće u Debar. U svim ulicama pod čepencima zatvoreni dučana, pod strehami uza sam zid, vide se tovarni konji, denjkovi i razne stvari, kraj kojih stoji po neki vojnik, te ih čuva. Po neka turska kola, uz škrupi svojih glamaznih točkova, lagano se kreću zamrznutom ulicom. Raspitamо gde nam je šab, te podjemos onamo. Major Milić, sav obrastao u bradi i kosi, da ga jedva poznahod, izdaje, pa videv me, reče svojim tihim glasom: „Jesi li stigao Miladine?“ Ja pozdravljamći odgovorih, da sam sa jednim delom stigao, ali ne znam šta je sa onima što su izostali.

Odrediše nam da se smestimo u jednu kuću u blizini, a mene uputio da iz vojnog slagališta primim branu i lebac. Lebac! Ta reč prodje kroz sve nas kao električna struja. Posle punih deset dana kakone video esmo u leba, činilo nam se da je to najlepše i najviše što čovek može poželeti. Potihati u slagalište, koje heće u blizini. U glavnoj ulici susretot povorku, koja je nosila ranjenike. Misleći, da su to ranjenici koje iz bolnice evakuju za Strugu i Ohrid, nisan ni obraćao pažnju, kad me u prolazu zovnu slab glas po imenu. U sutonu videh da nosilima ranjenika sa uvijenom rukom i glavom. Pridjoh da vidim ko je. Jedva poznahod Milisava, posilnog našeg slikara.

— Šta je to s tobom, Milisave? upitah sav u čudu.

On mi slabim glasom odgovori:

— Na Vasatu nas napadoše Arnavuti... i gotovo sve pobiše.

Videći da mu je teško govoriti, obećah mu, da će ga sutra potražiti u bolnici, te se oprostih, sav ubijen vešću da su naši na Vasatu toliko stradali.

Kada donesoh u stan leba, sira i masla, zatekoh u dvorištu čitavu kasnicu. Vola, koji je „hteo da lipše“, po predlogu Mirkovom, preklali. Oderali kožu, pa ga sad čereće. Kad videše lebac, oni se požeče radovati kao deca. Spolja, ovda, voda, začin se truba automobil. Mi sami sebi ne verujemo, da smo posle svega onog što preživimo, zaista čuli trubu automobil!

Udjoh u kuću da ženama i decu dam leba i masla i da ih obradujem vešću da će većeras jesti toplog, dobrog jela i prava leba. Ali ja se više iznenadih i obradoval nego oni. U sobi zatekoh svog dobrog prijatelja I druga, poručnika Tošu inžinjera. On je sedeo na jednom deniku, sav kaljav od blata, ruka mu uvijeta i krvava. Pozdravim se, a na moje pitanje odakle je tako krvav, ongi reče da je bio u borbi na Vasatu.

Dole u dvorištu se čuo živ razgovor, žagor i po neki uzvik. Miris kuvanog jela, uvlačio se kradom u sobu i dražio žive. Glad, koju smo tako dugo zavaravali, pojavi se u svoj svojoj snazi. I oni dole izgleda da su bili na istim mukama, jer već posle kratkog vremena pojavi se kaplar Mirk, sa poveljom čišnjom, kuvana i dobro zapržena jela. Svi se prihvativamo jela. Nasta tišina, kroz koju se samo čulo krekjanje zuba i po neki uzdah. Čak i u dvorištu nastade takva tišina, da se lepo čulo pukaranje vatre.

Škripa turskih kola, u kojima su prenošeni teški ranjenici za Strugu, mešala se sa šumom talasa Drima, koji je tekao pored lepot, širokog drama. Drum ravan i dosta čist, pa po njemu nije teško ići, ali se svi kreću sporo. Bilo je dosta desetak dana puta preko Ljume, pa da umori i najjačeg čoveka a kamo li od borbe i gladi malaksale vojниke, bolesnike, žene i decu. Sretasmo i sustizavali nas teretni automobili, koji su prenosili nesto profijanta i muncije. Od šofera saznađemo da je Bitoli pao već pre desetaka dana i da se neprijatelj nalazi pred Ohridom. Sva naša nada, da se preko Bitolja dodje na Solun, beše izgubljena. Moralo se opet preko albanskih planina u Drač. Sa strahotom pomisljamo na taj put.

Pokraj puta na sve strane, sedeće su grupe izbeglica i bolesnih vojnika, te se odmarale. Struga nije daleko, a ove smo već u pozadini srpske vojske, te svako mirnije sedi i odmarala se. Pred samom Strugom, jedna grupa žena i dece, sa dva tri dećaka od dvanajst trinajst godina, odmarala se kraj puta. Nazvamo im Boga u prolazu. Umor, glad i tuga, ogledaše se na svim licima. Mi na čelu kolone, odmakosno već podaleko, kada iza nas začusmo

vrisak, a za tim plač. Stadosmo da vidišmo šta se dogodilo. Svi se okupili oko one grupe žena i dece, pa se čuje samo žagor i plač. Vratih se da vidišmo šta je. Naše devojčice iz Prizrena palo oko vrata jednoj ženti, pa je ljubi i plače. Žena je grli i tepa joj: „Zlato moje, zar si mi živa?“ Dečak jedan stoji kraj njih, pa je miluje, a suze mu teku niz blede, omršavele obuze.

— Šta se dogodilo? upitali u nedoumici.

Naše devojčice kad ču moj glas, odvoji se od žene, pa uhvativ moju ruku, počje je ljubiti.

— Majka... moja majka... i moj brat... — pa okrenuv se majci, poče pričati: kako je našao u Prizrenu i poveo sa nama.

Zena sva zbumjena radošću, što je dete našla, samo je šaptila: „Hvala, Bog vam platio!“

Pozvali ih da sa nama podju do Struge, pa će mo onda videti šta da se čini dalje.

U Struzi sasnasno da nam predstoji put preko Elbasana za Drač i da je put mnogo lakši, ali da se moramo odmah krenuti. Jeden trgovac, u čijoj kući noćismo, savetova je, da decu i žene uputimo preko granice u Grčku, gde će biti sklonjeni, jer i ako put nije težak kao preko Ljume, nije u ovo doba godine ni lak, preko snegom zavejanih planina. On sam se ponudi da ili sproveđe do u Grčku. Sve žene i deca behu voljni da idu, i tako naše šišenike u zoru ispratismo za grčku granicu, a mi se pored jezera krenusmo za Čukus. Samo žena majora Ljube ne jede; ona je htela da nađe jedinicu svoga muža, koja je pred nama isla i da vidi njega. Ja sam je odvraćao, ali ona nehtede ni čuti, a ja ne imahod srca, da joj u ovoj bedi saopštим tešku i strašnu vest, da joj je muž poginuo.

(Nastavice se.)

Knjževni prijegled.

„Hrvatska Njiva“.

Primili smo 26. broj revijalnoga tjednika „Hrvatska Njiva“ s ovim sadržajem: — o — O ujedaju tudišnje. — Nikias: Zadaci socijalne i gospodarske politike u Hrvatskoj. — Dr. Fran Bubanović: Vanjski i unutarnji svijet (II.) — V. A. L.: Producija žitarica i samoprehrana žiteljstva Dalmacije. — i: Sedamdesetogodišnjica Jurja Batinika. — SMOTRA: Zar antisocijalni kurs?; Prosvjeta; Književnost i umjetnost; Od uređenštva i uprave. — LIŠTAK: Henri Poinearé: Čudorednost kao opće dobro. — Godišnja preplata „Hrvatske Njive“ iznosi K 30. Pojedini broj 70 fil. Narudžbe šalju se na upravu „Hrv. Njive“ u Zagrebu, Nikolićeva ul. broj 8.

Poslijednje brzojavne vijesti. Izvještaj njemačkog vojnog vodstva.

Kb. Berlin, 5. septembra.

Zapadno bojište:

Front prijestolonasljednika Ruprecht-a bavarskog:

U Flandriji zadobila je topnička borba na obali i od heuth oulerske šume do Veule na prostorijama, osnovnom izvadjanju i jačanju; dosada nikakve pješadijske djelatnosti.

Front njemačkog prijestolonasljednika:

Pred Verdunom se na istočnoj obali Mase vatrene borbe tečajem dana takodje pojačala; ona je potrajava i u noći. Kroz dan i kroz noć vlada vrlo jaka letačka djelatnost s izbacivanjem mnogobrojnih bombi. Kao najdajli ciljevi s uspjehom su s bombama napadnuta ova mjesta: Dover, Boulogne i Calais. Oborene su 22 neprijateljske letilice. Poručnik Voss svalio je svoga 39. protivnika.

Istočno bojište:

Front maršala princa Leopolda bavarskog:

Naše su se operacije istočno od Rige i dalje razvile onako, kako smo namjeravali. Ušće Dvine je zauzeto. Unaš suruk palinajteži obalnitopovi (do kalibra od 30.5 cm). Sjevero-istočno od Dvine dosegnuto je Istočno more. Odsjek livlandijske rijeke Aa prekoračen je. Uništene su ruske zalaznice, koje su se zadržavale južno od rijeke. Neprijatelj se nalazi na daljem odstupanju prema sjevero-istoku. Od Dvine do Dunava nema većih borbenih djelatnosti.

Makedonsko bojište:

Nikakve promjene u položaju. Prvi zapovjednik glavnog stana pl. Ludendorff.

Poslige zauzeća Rige.

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“)

Rotterdam, 5. septembra.

Mornarski stručnjak „Daily Chronicle“ a primjećuje, da se u riškom zalivu opaža živahan rad nješačke mornarice. To se imade ozbiljno shvatiti, jer ta djelatnost stoji u sarvezu s neprijateljskim osnovama protiv Petrograda.

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“)

Haag, 5. septembra.

„Vaderland“ povodom zauzeća Rige piše, da se tom dogadjaju ima prisati najveća važnost. Nemci su sa gospodari finskog zaliva s ratnim prijateljima Kronstadtom i botničkim zalivom. Ruska je flota nesposobljena za svaku akciju. Vidi se da je moral ruskog četa u prkos Kornilovljevih drakonskih mjeru teško trpio. Nameće se pitanje, da li zauzeće Rige ne znači početak opštega sloma.

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“)

Bern, 5. septembra.

Francuska je štampa zbog zauzeća Rige posve utučena. „Tempus“ piše: Doduše, put je od Rige do Petrograda jošdalek, ali teški, porazi naših savremnika mogu urođiti najozbiljnijim posljedicama.

Kad su Nijemci mogli tako brzo da slijedu onako znate zaprijeke kažu što je riječ Dvina, onda se čovjek mora tražiti, koji front Rusi uopšte još mogu da održe?

Ispravnjavanje Petrograda.

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“)

Stockholm, 5. septembra.

„Utro Rosija“ javlja, da je ruskog vojno ministarstvo preduzelo opsežne mјere, da tvornice, koje leže na pruzi Riga-Petrograd, ne padnu u neprijateljske ruke. Zbog zavladale neružnosti ispravnjuju se već i same petrogradske tvornice. Već je započelo ispravnjavanje Putilovljevih tvornica. Najvažniji strojevi te tvornice su već rasplavljeni i otpremljeni dalje na istok. „Izvestja“ javlja, da iz Petrograda ne sele samo škole i upravna sjedišta, nego i diplomatska zastupstva. Englesko, talijansko i američko poslanstvo biće već za nekoliko dana premješteno u Moskvu, a za njima će onamo preseliti i poslanstva Srbije, Rumunjske, Crne Gore i Belgije.

Strahovit požar u okolišu Toulona.

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“)

Bern, 5. septembra.

CIJENE OGLASIMA:

Osmina jednog milimetarskog retka (42 mm široko) staje
Priposlano: Petna jednog milimetar. retka (70 mm široko) staje
Bilješke: Petna jednog štamparskog retka (70 mm široko) staje
Mali oglasnik: Jednostavna riječ 5 helera, sa masnim slovima 10 helera.

Dentistu F. B. Brill
— Beograd. —
Makedonska ulica broj 5.
(do pošte)
„Amerik. specijalist“

„ZUBE“ vještacke u zlatu
u kaučuku . . . se u
mome ateljen izrađuju po
najboljem originalnom
američkom sistemu. Pri-
mat od 8-12 i 2-6.
823-1

Kupovine i prodaje
POŠTANSKE NARKE
srpske i strane KUPUJEM. St.
Stefanović. Terazije 28. do
apoteke Viktorović. Tabak Tra-
fik. 32207-2

Sirće
za Jela i turšiju
litar 1-40 kruna
na veću količinu, jeftinije, pro-
daje u kafetu kod „Skupštine“
NOVICA MILIČEVIĆ
32527-2

PRODAJE SE jedna do-
bro očuvana mašina „Sin-
ger“ i jedan gramofon. Up-
tali u Krušedolskoj ulici 2.
32696-2

NA PRODAJU
dvije harmonike na tri reda
i jedan kožni divan. Upi-
tati Djušnu 14, Jovanovića.
32706-2

PROBAJE SE
po unijerenoj cijeni 1 fina
spavača soba (komplet), 1
garnitura za salon, 2 orma-
na, 2 kreveta, tepihi i još
neke stvari. Vidjeti se može
svakog dana od 9 do 11
prije i od 3 do 6 po podne.
Obratiti se u Poslančku
(predje Krunsku) ulici broj
55. 32735-2

Namještenja.
Radnja
NIKOLA SPASIĆ I KOMP.
potrebuje jednog učenika iz
bolje kuće. 32686-3

SLUŽAVKU MLADU
za sav kućevni posao, kao i
dečku jačeg za radnju i za
kuću traži K. Feldmann, To-
pličin Venac 7. I sprat desno.
32651-3

DVA POMOĆNIKA
mladu iz dobre kuće po-
trebujem odmah. Prevensto
imaju oni koji su već
bili u kolonijalnoj staklerskoj
radnji. Uz platu dobiju i
stan i hrana. Josip Kalmić,
Terazije br. 10. 32697-3

TRAŽI SE
djevojka ili žena za sav
kućevni posao. Mjesto stal-
no, plata dobra. Jovanova
ulica 67. 32708-3

TRAŽIM
za jedno malo kućanstvo
jednu pouzdano sluškinju.
Popović, Ivan Begova ulica
broj 7. 32743-3

DEĆKO
za spoljni posao potreban
je. K. u. k. Tabak-Trafik,
ulica Kralja Milana 35.
32732-3

TRAŽI SE
jedna dobra kuhanica i če-
vabčija. Koji se nalazi
sposobnim, neka se javi u
kafetu kod „Malog vojni-
ka“, Kamiončića ul. 2, gdje
će i uslove saznati. 32727-3

**2 bravara-šlosera 1 2 ispla-
tane ložice treba fabriku
Špirituša Comercialne ban-
ke na Idanci. Reflectanti
neka se lično javi u fabrik-
u. 32724-3**

Stanovi.
TRAŽIM od 20. septembra
DVJIVE nameštene sobe u
blizini središta varoši. Po-
nude administraciji ovog li-
sta pod „Rein 49“. 32698-4

TRAŽI SE STAN modern-
niji, u sredini varoši, tri
sobe, kupatilo i druge pri-
nadležnosti. Javiti trgovini
Hartija Živković, Knez Mi-
haileva ulica. 32695-4

STANOVNI ZA IZDAVANJE.
Dva stanu u avlji sa po
jednom sobom i kuhanjom i
ostalim udobnostima. Izdaju
se odmah pod kriju u Po-
slančkoj ulici br. 20.
32716-4

TRAŽI SE
stan od jedne ili dvije sobe
a pokušavajući i kuhanjom
sa urednjem i po moguć-
nosti vrom. Ponude pod
„Jesen br. 500“ na upravu.
32714-4

MALI OGLASI

Primaju se: Knez Mihajlova ul. 38.

CIJENE OGLASIMA:

Osmina jednog milimetarskog retka (42 mm široko) staje
Priposlano: Petna jednog milimetar. retka (70 mm široko) staje
Bilješke: Petna jednog štamparskog retka (70 mm široko) staje
Mali oglasnik: Jednostavna riječ 5 helera, sa masnim slovima 10 helera.